

Na podlagi drugega odstavka 100. d člena Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22, 78/23 – ZUNPEOVE, 81/24 in 14/26; ZRud-1) minister, pristojen za rudarstvo, izdaja

Pravilnik o upravljanju, uporabi in nadzoru nad zaprtimi podzemnimi objekti rudnikov

I. POGLAVJE
SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(Vsebina pravilnika)

Ta pravilnik določa:

1. pogoje in postopek za določitev upravljavca zaprtih podzemnih objektov rudnikov,
2. pogoje in omejitve uporabe zaprtih podzemnih objektov rudnikov za druge dejavnosti,
3. minimalne tehnične, organizacijske in varnostne standarde,
4. postopek izdaje odločbe ministrstva in dovoljenja upravljavca za uporabo,
5. vodenje evidenc in poročanje,
6. izvajanje posegov ter vzdrževalnih del, potrebnih za zagotavljanje varnosti, stabilnosti in nemotenega izvajanja dejavnosti v javnem interesu,
7. nadzor nad izvajanjem določb tega pravilnika.

2. člen
(Namen pravilnika)

(1) Namen pravilnika je zagotoviti varno, pregledno, strokovno, nadzorovano in trajnostno upravljanje ter uporabo zaprtih podzemnih objektov rudnikov za druge dovoljene dejavnosti, ob hkratnem varovanju življenja in zdravja ljudi, preprečevanju vpliva na okolje in zaščiti premoženja.

(2) Pravilnik določa pravila za:

1. varstvo ljudi, kulturne dediščine, okolja in podzemnih voda,
2. ohranjanje stabilnosti zaprtih podzemnih objektov rudnikov,
3. zagotavljanje geotehnične in hidrogeološke varnosti ter prezračevanja zaprtih podzemnih objektov rudnikov,
4. preprečevanje tveganj ter usklajevanje rabe z drugimi javnimi interesi.

(3) Ta pravilnik se uporablja za zaprte podzemne objekte rudnikov, ne glede na vrsto ali način preteklega izkoriščanja mineralnih surovin, za izkoriščanje katerih je podzemni objekt rudnika služil.

3. člen

(Pomen izrazov)

Posamezni izrazi v tem pravilniku pomenijo:

1. zaprti podzemni objekt rudnika: podzemni rudarski objekt ali njegov del, skupaj z vgrajenimi instalacijami, napravami in drugo opremo, ki lahko vpliva na varnost, stabilnost ali uporabo objekta, za katerega je bila izdana pravnomočna odločba o prenehanju pravic in obveznosti ali je kot zaprt evidentiran v zbirki rudarskih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja rudarstvo.

2. upravljavec: pravna ali fizična oseba, ki je kot zavezanec za vzdrževanje ali upravljanje zaprtih podzemnih objektov rudnikov določena z odločbo ministrstva, sklepom Vlade Republike Slovenije ali posebnim zakonom ali ima ta status kot lastnik zemljišča,

3. uporaba: vsaka raba zaprtega podzemnega objekta rudnika za dejavnosti, ki niso rudarska dela v skladu z zakonom, ki ureja rudarstvo,

4. uporabnik: pravna ali fizična oseba, ki na podlagi odločbe ministrstva, pristojnega za rudarstvo, in dovoljenja upravljavca uporablja zaprti podzemni objekt rudnika za dovoljene dejavnosti,

5. dovoljene dejavnosti: turistične, raziskovalne, izobraževalne, kulturne, športne in vodne dejavnosti, dejavnosti proizvodnje in shranjevanja energije, dejavnosti civilne zaščite in kriznega upravljanja ter druge dejavnosti, ki ne pomenijo rudarskih del in ne vplivajo na stabilnost podzemnega rudarskega objekta ter nimajo negativnih vplivov na okolje in podzemno vodo,

6. vzdrževalna dela: dela, ki so nujna za zagotavljanje varnosti, stabilnosti ali osnovne funkcionalnosti podzemnih objektov, vključno z deli, povezanimi z oskrbo s pitno vodo,

7. presoja tveganj: strokovna ocena geomehanskih, geotehničnih, hidrogeoloških, okoljskih, prezračevalnih in varnostnih tveganj, izdelana v obliki rudarskega projekta s strani pravne ali fizične osebe, ki izpolnjuje pogoje za rudarskega projektanta v skladu z zakonom, ki ureja rudarstvo.

4. člen

(Dovoljene dejavnosti)

(1) V zaprtih podzemnih objektih rudnikov se lahko izvajajo dejavnosti, navedene v 5. točki prejšnjega člena, če ne ogrožajo življenja in zdravja ljudi, premoženja, varnosti in okolja. V teh objektih je dopustno tudi shranjevanje snovi, če je skladno s predpisi o varstvu okolja in ne pomeni rudarske dejavnosti (npr. skladiščenje snovi), če je skladno s predpisi o varstvu okolja in ne pomeni rudarske dejavnosti, ter če takšna raba ni v nasprotju z zakonom, ki ureja rudarstvo) razen če je takšna raba izrecno prepovedana z zakonom, ki ureja rudarstvo ali okolje.

(2) Dejavnosti morajo biti skladne s predpisi s področja rudarstva, varstva kulturne dediščine, ohranjanja narave, varstva voda ter drugo zakonodajo.

(3) Dejavnosti ne smejo posegati v stabilnost podzemnega rudarskega objekta, ne smejo povečevati tveganja za porušitev ali onesnaženje, povzročati nenadzorovanih vplivov na podzemne vode ali ovirati izvajanje gospodarskih javnih služb, če se te izvajajo v zaprtih podzemnih objektih rudnika.

(4) V zaprtih podzemnih objektih rudnikov mora biti zagotovljeno ustrezno prezračevanje, ki je lahko naravno ali umetno.

(5) V zaprtih podzemnih objektih rudnika, kjer je potrebno črpanje vode ali umetno prezračevanje teh prostorov, je treba zagotoviti napajanje s pogonsko (električno) energijo.

II. POGLAVJE UPRAVLJANJE ZAPRTIH PODZEMNIH OBJEKTOV

5. člen (Upravljanje)

(1) Upravljanje zaprtih podzemnih objektov rudnika opravlja upravljavec, določen skladno z zakonom, ki ureja rudarstvo, bodisi kot zavezanec za vzdrževanje, lastnik zemljišča ali druga oseba, določena z odločbo ministrstva, sklepom Vlade Republike Slovenije ali posebnim zakonom.

(2) Upravljavec je odgovoren za zagotavljanje varnosti, stabilnosti in nadzora nad zaprtimi podzemnimi objekti rudnikov ter mora zlasti zagotavljati:

- strokovno, tehnično in organizacijsko usposobljenost za upravljanje,
- izvajanje monitoringa in nadzora nad stanjem objektov,
- spremljanje geomehanske stabilnosti, hidrogeoloških razmer ter prezračevanja in kakovosti zraka,
- spremljanje prisotnosti in koncentracije nevarnih jamskih plinov (zlasti metana in ogljikovega dioksida) in ob uporabi strojev na dizelski pogon v podzemnih objektih stanje izpušnih plinov O₂, CO, SO₂, CO₂, NO_x in aldehide,
- spremljanje razvoja požarnih tveganj in eksplozivnih pogojev,
- izvajanje ukrepov varstva pred požarom in eksplozijo,
- varnost dostopov, evakuacijskih poti in režima gibanja,
- vodenje evidenc o stanju objektov in izvedenih ukrepih,
- reden nadzor elektro naprav in instalacij ter vodenje evidenc o pregledih, preizkusih in meritvah, ugotovljenih in odpravljenih pomanjkljivostih v skladu z internim aktom o elektro službi,
- ukrepanje ob izrednih dogodkih ter sodelovanje s pristojnimi organi.

(3) Ukrepi iz prejšnjega odstavka se določijo in izvajajo na podlagi presoje tveganj iz rudarskega projekta ter se prilagajajo stanju zaprtih podzemnih objektov rudnika in predvideni uporabi.

(4) Upravljavec določi tehnične, organizacijske in varnostne pogoje uporabe posameznega zaprtega podzemnega objekta rudnika ter nadzoruje, ali uporabnik ravna v skladu z dovoljenjem ministrstva in pogoji uporabe.

(5) Določitev upravljavca ali dovolitev uporabe zaprtih podzemnih objektov rudnika ne posega v lastninske ali druge stvarne pravice, razen če je to določeno s posebnim zakonom, sklepom Vlade Republike Slovenije ali pravnomočno odločbo.

(6) Upravljavec mora imeti sklenjeno zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi lahko nastala zaradi upravljanja zaprtih podzemnih objektov rudnika.

6. člen (Sanacijska sredstva)

(1) Upravljavec ali uporabnik mora zagotoviti sredstva za izvedbo sanacije in odpravo morebitnih škod, ki lahko nastanejo zaradi uporabe zaprtih podzemnih objektov rudnika, pri čemer se način in višina sredstev določita na podlagi presoje tveganj v rudarskem projektu.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka se lahko zagotovijo v obliki finančnega jamstva, zavarovanja ali drugih ustreznih finančnih instrumentov, določenih v dovoljenju.

III. POGlavJE POSTOPEK PRIDOBITVE DOVOLJENJA ZA UPORABO

7. člen **(Uporaba po posameznih delih)**

(1) Zaprti podzemni objekt rudnika se lahko uporablja po posameznih delih, kadar med njimi ne obstajajo varnostne ali funkcionalne odvisnosti. Obseg uporabe po posameznih delih zaprtih podzemnih objektov rudnika se določi v dovoljenju na podlagi presoje tveganj.

(2) Delna uporaba ne sme vplivati na stabilnost ali varnost drugih delov.

(3) Za obstoječe uporabnike se uporabljajo prehodne določbe tega pravilnika.

8. člen **(Vloga za uporabo)**

(1) Pred začetkom izvajanja dejavnosti mora uporabnik:

- pridobiti odločbo ministrstva, pristojnega za rudarstvo, o dopustnosti uporabe, ter
- pridobiti dovoljenje upravljavca v skladu s tem pravilnikom.

(2) Uporaba zaprtih podzemnih objektov rudnika je dovoljena, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da je za uporabo izdana odločba ministrstva, pristojnega za rudarstvo, v skladu z zakonom, ki ureja rudarstvo,
- da je izdelan in revidiran ustrezen rudarski projekt ali druga tehnična dokumentacija, kadar je to glede na naravo posega potrebno,
- da je podana presoja tveganj, ki vključuje vidike varnosti ljudi, premoženja in okolja,
- da upravljavec izda soglasje za uporabo in določi pogoje izvajanja dejavnosti,
- da so zagotovljeni ustrezni tehnični, varnostni in organizacijski ukrepi za preprečevanje nevarnosti.

(3) Uporabnik vloži vlogo za izdajo odločbe o dopustnosti uporabe pri ministrstvu, pristojnem za rudarstvo. Vlogi priloži:

- opis dejavnosti,
-
- idejno zasnovo ali drugo ustrezno predstavitev nameravane uporabe.

(4) Vlogi za pridobitev dovoljenja upravljavca, ki jo uporabnik vloži pri upravljavcu, priloži:

- opis dejavnosti,
- načrt uporabe in vzdrževanja,
- tehnično dokumentacijo objekta,
- presojo tveganj v obliki rudarskega projekta,
- dokazila o usposobljenosti odgovornih oseb uporabnika za vodenje, izvajanje in nadzor nad dejavnostjo,
- dokazilo o zavarovanju,
- načrt ukrepov ob izrednih razmerah,
- načrt monitoringa, ki na podlagi presoje tveganj določa vrsto, obseg in pogostost spremljanja geomehanskih deformacij, vplivov na površje in hidroloških sprememb.

(5) Presojo tveganj izdelata oseba, ki izpolnjuje pogoje za rudarskega projektanta ali odgovornega rudarskega projektanta.

(6) Upravljavec izda dovoljenje, če so izpolnjeni vsi pogoji iz tega pravilnika in je bila predhodno izdana odločba ministrstva iz prvega odstavka tega člena.

(7) Dovoljenje za uporabo iz tega člena se izda za določen čas, ki mora biti sorazmeren z vrsto predvidene dejavnosti, stopnjo ugotovljenih tveganj in stanjem zaprtih podzemnih objektov rudnika.

(8) Dovoljenje se lahko na zahtevo uporabnika podaljša, če:

- se na podlagi posodobljene presoje tveganj ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za varno uporabo, in
- stanje zaprtih podzemnih objektov rudnika omogoča nadaljnjo uporabo.

(9) Upravljavec v dovoljenju določi:

- čas veljavnosti dovoljenja,
- pogoje in omejitve uporabe,
- obseg in način izvajanja monitoringa,
- obveznosti poročanja,
- pogoje za začasno prekinitvev ali prenehanje uporabe.

(10) Upravljavec lahko dovoljenje spremeni ali ga predčasno razveljavi, če:

- se bistveno spremenijo okoliščine, na katerih temelji presoja tveganj,
- se pojavijo nova tveganja za varnost, zdravje ljudi ali okolje,
- uporabnik ne ravna v skladu s pogoji dovoljenja ali določbami tega pravilnika.

IV. POGLAVJE VZDRŽEVALNA DELA

9. člen **(Vzdrževalna dela)**

(1) Vzdrževalna dela v zaprtih podzemnih objektih rudnika ne štejejo za rudarska dela v smislu zakona, ki ureja rudarstvo, razen če gre za dela, ki se izvajajo v okviru obveznosti opustitve izkoriščanja mineralnih surovin.

(2) Če vzdrževalna dela po svoji naravi posegajo v geomehansko stabilnost ali varnost podzemnega prostora, se morajo izvajati na podlagi ustrezne tehnične dokumentacije in v skladu z zahtevami zakona, ki ureja rudarstvo.

(3) Enostavnejša vzdrževalna dela, ki niso rudarska dela, se izvajajo po poenostavljenem postopku na podlagi navodil za varno delo, ki jih izda tehnični vodja.

V. POGLAVJE EVIDENCE, NADZOR IN VARSTVO

10. člen **(Monitoring in evidence)**

(1) Upravljavec mora:

- izvajati monitoring stanja zaprtih podzemnih objektov rudnika na način, določen s presojo tveganj, kadar je to glede na ugotovljena tveganja potrebno,
- zagotavljati spremljanje geomehanske stabilnosti, hidrogeoloških razmer, prezračevanja ter prisotnosti nevarnih plinov, kadar je to potrebno glede na tveganja,

- voditi evidence o izvedenih meritvah, pregledih, izrednih dogodkih in ukrepih,
- hraniti podatke na način, ki omogoča sledljivost in nadzor,
- na zahtevo pristojnih organov posredovati podatke o stanju objektov.

(2) Upravljavec mora za izvajanje nalog iz prejšnjega odstavka zagotoviti ustrezno usposobljeno nadzorno-tehnično osebje v skladu z zakonom, ki ureja rudarstvo.

(3) V zaprtih podzemnih objektih rudnika, kjer se izvajajo dejavnosti, mora biti zagotovljeno prezračevanje v skladu s četrnim odstavkom 4. člena tega pravilnika ter na podlagi presoje tveganj in rudarskega projekta, pri čemer mora biti zagotovljena:

- ustrezna kakovost zraka in zadostna vsebnost kisika,
- periodična kontrola kakovosti jamskega zraka,
- določitev največjega dopustnega števila oseb, ki se lahko hkrati nahajajo v podzemnih objektih, ter minimalne potrebne količine zraka glede na to število.

(4) Način izvajanja transporta oseb ter uporaba prevoznih sredstev in naprav v zaprtih podzemnih objektih rudnika mora biti določena v rudarskem projektu, pri čemer mora upravljavec zagotoviti:

- varnost transporta oseb,
- redne preglede in vzdrževanje prevoznih sredstev in naprav s katerimi se prevažajo obiskovalce ali delavce se mora izvajati v skladu s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu pri prevažanju v podzemnih prostorih,
- vodenje evidenc o pregledih in ugotovljenih pomanjkljivostih.

11. člen

(Ukrepi ob nesrečah in evakuacija)

(1) Upravljavec mora na območjih zaprtih podzemnih objektov rudnika, kjer se izvajajo dejavnosti ali jih obiskujejo uporabniki oziroma obiskovalci, zagotoviti izvajanje ukrepov zaščite in reševanja v skladu z načrtom zaščite in reševanja, pripravljenim na podlagi zakona, ki ureja rudarstvo, ter zlasti:

- izdelan in redno posodobljen evakuacijski načrt, ki se mora pregledati in po potrebi posodobiti ob vsaki spremembi pogojev uporabe, spremembi dejavnosti ali ugotovljenih novih tveganjih, ter najmanj enkrat letno,
- jasno označene in prehodne evakuacijske poti,
- organizacijo in usposobljenost oseb za izvajanje evakuacije in reševanja,
- seznanjenost uporabnikov in obiskovalcev z evakuacijskimi potmi in ukrepi ob nesrečah,
- usklajenost ukrepov z veljavno zakonodajo s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2)) Evakuacijski in reševalni ukrepi morajo biti usklajeni s presojo tveganj in načrtom zaščite in reševanja ter prilagojeni značilnostim zaprtih podzemnih objektov rudnika in vrsti dejavnosti, ki se v njih izvajajo.

(3) Uporabnik mora izvajati dejavnost v skladu z načrtom zaščite in reševanja ter evakuacijskimi ukrepi in sodelovati pri izvajanju ukrepov zaščite in reševanja.

12. člen

(Nadzor)

Nadzor nad izvajanjem tega pravilnika opravlja rudarska inšpekcija ter druge pristojne inšpekcije, zlasti inšpekcija, pristojna za okolje, vode, varstvo narave, varstvo kulturne dediščine in varstvo pred nesrečami, v skladu s svojimi pristojnostmi.

13. člen **(Varstvo kulturne dediščine)**

Če so v objektih prisotni elementi kulturne dediščine, je treba pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje.

VI. POGLAVJE **PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE**

14. člen **(Prehodne določbe)**

(1) Upravljavci, ki na dan uveljavitve tega pravilnika upravljajo zaprt podzemni objekt rudnika na podlagi odločbe ministrstva, zakona, sklepa Vlade Republike Slovenije ali lastništva zemljišča, ohranijo status upravljavca po tem pravilniku.

(2) Upravljavci iz prejšnjega odstavka morajo svoje delovanje uskladiti z določbami tega pravilnika v roku enega leta od njegove uveljavitve.

(3) Uporabniki, ki na dan uveljavitve tega pravilnika že uporabljajo zaprte podzemne objekte rudnikov za dovoljene dejavnosti, lahko s to uporabo nadaljujejo, vendar morajo v roku enega leta od uveljavitve tega pravilnika:

- pridobiti odločbo ministrstva, pristojnega za rudarstvo, o dopustnosti uporabe, in
- pridobiti dovoljenje upravljavca v skladu s tem pravilnikom.

(4) Do izdaje odločbe in dovoljenja iz prejšnjega odstavka se uporaba lahko nadaljuje, če ne ogroža varnosti ljudi, premoženja ali okolja.

15. člen **(Začetek veljavnosti)**

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.